

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ
AGJENCIA E MBIKËQYRJES SË SIGURIMEVE

Бр.-Нр. 10-887/1

12 12 20 23 год.-viti
СКОПЈЕ - SHKUP

ПЛАН ЗА РАБОТА
НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ,
ЗА 2024 ГОДИНА

декември, 2023

Врз основа на член 158 - с точка 9 од Законот за супервизија на осигурување ("Службен весник на Република Македонија" бр.27/2002, 79/2007, 88/2008, 67/2010, 44/2011, 188/2013, 112/2014, 153/2015, 192/2015, 23/2016, 83/2018 и 198/18) и ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр.101/2019 и 31/2020 и 173/2022), Законот за задолжително осигурување во сообраќајот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 88/2005; 70/2006; 81/2008; 47/2011; 135/2011, 112/2014 и 145/2015) и ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр.220/2019), член 13 од Статутот бр. 02-822/1 од 4.12.2019 година, Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување на седница на Совет на експерти, одржана на ден 12.12.2023 година донесе

ПЛАН ЗА РАБОТА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ, ЗА 2024 ГОДИНА

ВОВЕД

Во насока на спроведување на своите законски надлежности Агенцијата за супервизија на осигурување (АСО) изготвува оперативен годишен план. Планот има за цел да обезбеди реализација на стратешките цели на АСО преку управување со расположливите ресурси кон приоритетните области, јакнење на капацитетот во сите сегменти од работењето и континуирано подобрување на квалитетот на работење, како и да овозможи следење и оцена на резултатите и ефикасноста на преземените мерки.

Активностите опфатени со овој план претставуваат редовни работни процеси во АСО и ќе се реализираат во текот на 2024 година, додека истиот предвидува и среднорочни активности кои се започнати и за кои е потребен подолг рок за реализација.

1. Мисија и Визија

Агенцијата за супервизија на осигурување (АСО) е самостојно и независно регулаторно тело со јавни овластувања. Во рамки на законските надлежности АСО го регулира пазарот на осигурување, врши надзор над работата на осигурителните субјекти, се грижи за заштита на правата на осигурениците и придонесува за финансиска едукација на населението и поддршка на финансиската инклузија.

2. Цели и програми

Во насока на спроведување на надлежностите согласно Законот за супервизија на осигурување, Законот за задолжително осигурување во сообраќајот и другите релевантни закони, со годишниот план за 2024 година опфатени се следните активности:

- Одржување на законит, чесен и транспарентен пазар на осигурување и создавање на услови за фер и конкурентен осигурителен пазар;
- Унапредување на правната рамка во системот на осигурување преку усогласување со нови законски барања, европски прописи, и меѓународни супервизорски принципи и стандарди;
- Зголемување на транспарентноста во работењето на АСО со унапредување на достапноста на информациите до сите заинтересирани страни;
- Континуиран развој на пазарот на осигурување преку подигнување на свеста на јавноста за важноста на осигурувањето, поголема заштита на правата на осигурениците со истовремено спроведување на финансиска едукација на населението и поддршка на финансиската инклузија;
- Унапредување на институционалниот и административен капацитет;
- Идентификување и соодветно управување со ризиците во работните процеси;
- Развивање на партнерски односи со регулаторните тела на финансискиот сектор во земјата и промовирање меѓународна соработка со супервизорски тела од областа на осигурувањето;

Во својата работа АСО ги почитува принципите и начелата на корпоративна општествена одговорност како единство на сите економски, правни, етички, дискрециони очекувања што општеството ги има кон правните субјекти.

3. Организациска поставеност

Агенцијата за супервизија на осигурување е уредена на начин на кој се обезбедува законито, стручно, ефикасно и економично вршење на надлежностите и обврските утврдени со закон, независност и одговорност при вршењето на работните задачи, сервисна ориентираност кон граѓаните и правните лица.

Агенцијата има надлежност да:

- спроведува супервизија на друштвата за осигурување, осигурителните брокерски друштва, друштвата за застапување во осигурување, осигурителните брокери, застапниците во осигурувањето и Националното биро за осигурување;
- донесува подзаконски акти и други акти во насока на пропишување на услови, начин и процедури за спроведување на супервизијата;
- одлучува за издавање или одземање на дозволи, давање или повлекување на согласности, отстранување на незаконитости од спроведени супервизии и други поединечни прашања;
- изрекува мерки на супервизија согласно закон;
- членува во органите на Меѓународната организација на осигурителни супервизори и во органите на Европскиот совет на осигурителни супервизори и супервизорски органи на доброволното пензиско осигурување;
- соработува со други надлежни супервизорски институции на финансискиот пазар;
- поттикнува раст и развој на осигурувањето, ја развива свеста на јавноста за улогата на осигурувањето, ги штити правата на осигурениците со истовремено спроведување на финансиска едукација на населението и поддршка на финансиската инклузија;
- врши надзор над примена на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам согласно закон и
- врши други работи согласно закон.

Орган на управување на Агенцијата за супервизија на осигурување е Советот на експерти кој се состои од пет члена од кои еден е претседател. Вработените во Агенцијата се распоредени во 2 независни дирекции, 3 стручни служби со 9 дирекции во рамки на службите и 2 генерални советници. Во 2024 година, АСО предвидува зголемување на бројот на вработени и кариерно унапредување на вработени.

4. Стратегиско планирање и управување со ризици

Агенцијата за супервизија на осигурување (АСО) континуирано спроведува Политика за квалитет како составен дел на нејзината мисија и се заснова на воспоставување и одржување на механизми за подобрување на нејзините активности, се раководи и ги применува принципите на одговорност, стручност, чесност и транспарентност.

Во своето работење АСО ја имплементира Рамката за управување со ризици и истата ги опфаќа сите области и процеси од работењето. Овој процес има за цел обезбедување континуитет на работата, управување со оперативните ризици и носење на издржани одлуки.

5. Внатрешна ревизија

Активностите на внатрешна ревизија ќе се одвиваат согласно Планот за внатрешна ревизија за 2024 година преку систематски, дисциплиниран и ризик-базиран пристап на работа, со цел придонесување за подобрување на процесите на раководење, управување со ризик, одржување на ефективни контроли во справувањето со ризици, во однос на:

- Остварување на стратешките цели;
- Усогласеност со законите, прописите, политиките, процедурите и договорите;
- Ефективност и ефикасност на работењето на програмите;
- Веродостојност и интегритет на финансиските и оперативните информации;
- Заштита на средствата.

6. Информатичка технологија и информациски систем

Во периодот како тековна активност ќе се врши координација на одржувањето на целокупаната ИТ опрема и информациските системи во АСО.

7. Законска и подзаконска рамка

Согласно приоритетите во Националната програма за усвојување на правото на Европската унија (НПАА), во текот на првата половина на 2024 година, АСО во соработка со Министерството за финансии ќе ги финализира активностите кои се однесуваат на подготовка на новиот Закон за осигурување кои ќе завршат со доставување на предлог текстот на законот до Владата на Република Северна Македонија. Со новиот Закон покрај усогласување со Солвентност 2 Директивата и останата регулатива на Европската Комисија во рамки на Солвентност 2 регулаторната рамка, се врши и усогласување со Директивата за осигурителна дистрибуција (Insurance Distribution Directive).

Во зависност од процесот на донесување на новиот закон за осигурување, АСО во текот на 2024 година ќе изготви план со динамика на донесување на подзаконските акти кои ќе произлезат од новиот Закон

за осигурување и ќе ги димензионира потребните ресурси и динамика на донесување на новата подзаконска регулатива.

АСО ќе продолжи со размена на искуства и следење на меѓународните супервизорски принципи, стандарди и добри практики. Во врска со прашања од областа на осигурувањето кога ќе се јави потреба АСО ќе обезбеди мислење, став или препорака.

8. Лиценцирање на субјектите на пазарот на осигурување

Согласно Законот за супервизија на осигурување, во 2024 година АСО ќе продолжи со спроведување на активности на лиценцирање на друштва за осигурување, осигурително брокерски друштва, друштва за застапување како и лиценцирање на физички лица кои вршат работи на застапување односно посредување во осигурување и актуарски работи а во врска со:

- воведување на нова класа на осигурување,
- статусни измени,
- пренос на договори за осигурување на друго друштво за осигурување,
- пренос на значен дел од своите активноти на друго друштво за осигурување,
- измена на статут,
- измена на назив и седиште,
- именување на членови на орган на управување и
- други работи утврдени во Законот.

9. Едукација

Со цел континуирано зголемување на ефикасноста на осигурителниот пазар, обезбедување раст и развој како и зголемување на довербата на потрошувачите, во текот на 2024 година АСО ќе продолжи со спроведување на едукација во областа на осигурувањето која се однесува на организирање на обуки и испити за застапници и брокери во осигурувањето како важен канал на дистрибуција на осигурителните производи и услуги. Исто така, се планира да се спроведе ревидирање на постојната наставна програма за овие обуки и подобрување на содржината на прирачникот.

10. Супервизија на осигурување

Согласно Законот за супервизија на осигурување и Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, АСО ќе продолжи континуирано да спроведува теренска и вонтеренска супервизија.

Активностите на спроведување теренска супервизија се планираат согласно Годишен план за спроведување на супервизија кој се изготвува врз основа на сеопфатна анализа имајќи предвид квантитативни и квалитативни параметри од работење на пазарните субјекти, податоци од спроведени вонтеренски супервизии, податоци за број на поднесени претставки до АСО, наоди од извештаи на надворешна ревизија, оплаки од останати трети лица на пазарот на осигурување, информации добиени преку размена со надлежни супервизорски органи и други релевантни информации и податоци. Вонтеренската супервизија ќе се спроведува континуирано преку прибирање, анализирање и верифицирање на извештаите кои ги доставуваат пазарните субјекти кои се предмет на супервизија.

Супервизорските колеџи кои претставуваат платформа за соработка и комуникација меѓу супервизорите, (со цел зголемување на ефективноста на супервизијата врз друштвата за осигурување

кои припаѓаат на осигурителни групации) и во 2024 година ќе бидат една од алатките на супервизорите во процесот на обезбедување на корисни информации и податоци за работењето на друштвата за осигурување.

11. Активности за имплементација на националната Финтек стратегија за регулатори

Промените кои се случуваат на финансиските пазари во смисла на користењето на нови технолошки решенија во фазата на креирање на производите, нивната дистрибуција, маркетинг и користење од страна на потрошувачите налагаат промени и во Агенцијата, во смисла на идентификување на потребата од промени во регулативата и супервизијата, а со цел да се олесни влезот на иновативни технолошки решенија на пазарот на осигурување со цел подобрување на осигурителните услуги, поголема достапност на производите до потрошувачите и оттука натамошен развој на пазарот на осигурување.

За таа цел, Агенцијата е вклучена на сите организациски нивоа, вклучувајќи го врвното раководство, во работата на меѓуинституционални тела и работни групи на регулаторни органи на финансискиот пазар, со цел ефикасна примена на националната ФинТек стратегија. Во 2023 година во рамки на работните групи беа подготвувани анализи и беа изготвувани предлог документи врз чија основа се очекува во 2024 година да се донесат акциски планови и да се преземаат мерки и активности.

12. Заштита на осигуреници, финансиска едукација и финансиска инклузија

Заштитата на осигурениците и финансиската едукација се комплементарни сегменти кои треба да ја поддржат финансиската инклузија. Притоа, основен предуслов за поголема финансиска инклузија е стабилен, ефикасен финансиски систем и здрав и стабилен осигурителен пазар како важен дел од финансискиот систем.

Во оваа насока, Агенцијата ќе продолжи со активности и мерки за развој на осигурителниот пазар преку создавање на поголема осигурителна култура кај населението заради препознавање на предностите што ги носи осигурувањето како најефикасен механизам за компензирање на потенцијални финансиски загуби од се почестите случувања на ризици, а особено ризиците кои произлегуваат од климатските промени.

Агенцијата ги спроведува активностите на повеќе нивоа, и тоа:

- Превентивно делување кое се манифестира преку директна и индиректна супервизија на осигурителните субјекти со цел да обезбедиме дека ги почитуваат релевантните закони;
- Развивање на свеста за ризиците поврзани со инвестирање во осигурување, правата и обврските кои произлегуваат од осигурување, механизмите за заштита на правата; и
- Континуирано едуцирање на населението со обезбедување навремени и релевантни информации преку веб-страницата и едукативниот портал на АСО, со објавување на едукативни текстови, брошури, публикации, прирачници и упатства, соопштенија, извештаи и податоци во врска со работењето на осигурителните субјекти, извештаи за работењето на АСО, соработка со образовните институции и сл.

Во делот на заштита на потрошувачите, Агенцијата континуирано ќе постапува по добиени претставки од осигуреници, корисници на осигурување и трети оштетени лица и имајќи го предвид досегашниот придонес од системот на постапување по претставките од страна на АСО, и понатаму посветено продолжуваме преку проактивност, обезбедување навремени и точни информации до осигурениците, давање насоки кон друштвата за осигурување со цел да обезбедат квалитет на понудените

осигурителни производи и фер однос кон потрошувачите. Во насока на зголемување на довербата на осигурениците, ќе ја промовираме улогата на друштвата за осигурување и важноста на посредниците кои служат како важен канал на дистрибуција на осигурителните производи и услуги. Нивното добро однесување и професионалната компетентност се од суштинско значење за промовирање на довербата во осигурителниот пазар и подигнување на свеста на населението за осигурителни прашања. Преку подигнување на осигурителната култура на населението ќе придонесуваме финансиската писменост да стане дел од корпоративно управување на друштвата за осигурување со што тие ќе ги зајакнуваат политиките на комуникација и транспарентност, одговорно ќе управуваат со претставките и ќе понудат фер услуги за осигурениците со веродостојни продажни информации и практики.

Процесот на финансиска едукација е долгорочен, и во оваа насока во 2024 година ќе продолжиме со активности кои ќе придонесат за:

- подобро разбирање на концептот на осигурување и видовите ризици, зајакнување на вештините на потрошувачите (физички лица, правни лица, домаќинства, ученици) со цел за донесување на издржани одлуки во однос на правилен избор на осигурителен производ или услуга согласно нивните потреби;
- промовирање на улогата на Агенцијата;
- зголемување на свесноста кај населението за предностите од користење на осигурување и останати финансиски производи и услуги и создавање на добри навики;
- поддршка на финансиската инклузија, преку развој на пазарот на осигурување, обезбедување навремени и релевантни информации околу осигурителните производи и услуги, обезбедување механизми за поголема заштита на правата на потрошувачите на финансиски производи и услуги;
- зајакнување на свесноста за барање дополнителни информации, како и потребата за постојана едукација во областа на финансиите и иновативните производи;
- промоција на добрите практики во доменот на финансиската едукација и финансиската инклузија;
- промовирање на улогата на друштвата за осигурување и посредниците во осигурување во финансиската едукација;
- подобрување на законската регулатива и институционална поставеност заради воспоставување подобар систем на заштита на правата на осигурениците како финансиски потрошувачи.

13. Развој на инфраструктурните и административни капацитети

Кадровската оспособеност на АСО е предуслов за квалитетно и ефикасно вршење на работите кои произлегуваат од законските надлежности. Годишниот план за вработување ги предвидува потребите на АСО од различни профили на вработени. Во текот на годината, а согласно идентификувани потреби за усовршување на кадарот ќе се спроведуваат специјализирани и генерички обуки, ќе се споведува посета на релевантни семинари и конференции, студиски посети и сл. Во оваа насока се и редовните едукативни програми и обуки кои произлегуваат од Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори (ИАИС), Европското тело за супервизија (ЕИОПА), Банката за меѓународни порамнувања (BIS), Меѓународната мрежа за финансиско образование и едукација (ОЕЦД-ИНФЕ) и сл.

14. Проектни активности и организирање на настани

Согласно планот за работа за 2024 година нашите активности и настани имаат за цел да обезбедиме поголема транспарентност во работењето, да ја зголемиме довербата на јавноста во осигурителниот пазар.

Овие цели Агенцијата ќе ги реализира преку:

- 14.1 Одбележување на Ден на осигурување, 1 ноември, 2024 година. Овој ден е симбол на континуираната активност на АСО за подигнување на свесноста на јавноста за важноста на осигурувањето и неговата функција во обезбедување на финансиска сигурност и исто така, ја одбележува годишнината од основањето на Агенцијата за супервизија на осигурување (15 години);
- 14.2 Организирање настани на стручни теми за претставниците од осигурителната индустрија (работилници, панел дискусии, тркалезни маси, трибини);
- 14.3 Спроведување квантитативно истражување на пазарот со цел проценка на нивото на информираност на јавноста за функцијата и улогата на АСО како надлежна регулаторна институција и информираноста на осигурениците за придобивките од осигурувањето и механизмот за заштита на нивните права и интереси;
- 14.4 Активности во рамки на регионалниот проект за заштита од катастрофални ризици и природни катастрофи, ЕВРОПА РЕ поврзани со развој и воспоставување на сеопфатен национален систем на земјоделско осигурување;
- 14.5 Активности за имплементација на националната стратегијата за финансиска едукација, финансиска инклузија и почеток на втора фаза на проектот за финансиска писменост (со ИНФЕ-ОЕЦД, и Министерството за финансии на Холандија и Money Wise платформата), која ќе започне годинава а ќе трае до 2027 година;
- 14.6 Активности за имплементација на националната ФинТек стратегија за финансиските регулатори;
- 14.7 Натомошно унапредување на корпоративното управување и транспарентноста на друштвата за осигурување;
- 14.8 Објавување на Конкурс за најдобар истражувачки труд од областа на осигурувањето и управувањето со ризици и Конкурс за ученици од основно и средно образование за најдобра ликовна и литературна творба на тема осигурување;
- 14.9 Реализација на практична настава за ученици и студенти, поддршка на образовни проекти од взаемен интерес и можности за стипендирање на студенти;
- 14.10 Подигнување на свеста кај населението за важноста на финансиската писменост преку организирање на кампањи и настани: глобална недела на пари, денови на финансиска едукација, светски ден на потрошувачи, мај-месец на финансиска писменост, издавање на едукативни брошури и материјали, спроведување на анкети, гостување во тематски ТВ емисии и др.;
- 14.11 Спроведување на анализа и контрола врз примената на Политиката за квалитет, со цел да се утврди усогласеноста на нашата работа;
- 14.12 Активности во рамки на општествената одговорност а преку поттикнување на волонтерство, учествување во хуманитарни акции, истакнување на важноста на студентите и младите како категорија која во себе носи огромен потенцијал како клучен ресурс за општествен напредок и зајакнување на нивното учество во процесите и сл.

15.Соработка

Вршењето на работи во надлежност на Агенцијата за супервизија на осигурување налага соработка со домашни надлежни органи и тела, регионални регулаторни и меѓународни институции.

АСО континуирано ја проширува соработката не само преку потпишување на меморандуми за соработка туку и со примена на повеќе видови комуникација и работа со повеќе соработници (останати државни институции, невладини и граѓански здруженија, амбасади, медиуми, новинари), на домашно и меѓународно ниво било преку проекти, организирање и присуство на заеднички настани, предавања, размена на искуства и сл.

- *Домашна соработка*

Соработката со Собранието ќе се одвива во функција на негово навремено известување, доставување и презентирање на финансиските извештаи и финансискиот план на Агенцијата, годишниот извештај за

работењето на АСО и годишниот извештај за состојбата и движењето на пазарот на осигурување, во врска со именувањето и разрешувањето на членови на Советот на експерти и претседателот на Советот. Исто така, Агенцијата ќе известува до Собранието и другите надлежни органи за системски слабости кои индицираат активности во рамки на нивните надлежности.

Со Министерството за финансии соработката ќе продолжи во доменот на подготовка на нови законски решенија и иницирање на измени на законски решенија во областа на осигурувањето и супервизијата на осигурување. Додека во рамки на примена на Законот за спречување перење на пари и финансирање на тероризам АСО ќе соработува со Управата за финансиско разузнавање и активно ќе учествува во работата на Советот за борба против перење пари и финансирање на тероризам.

Во работата на Советот за унапредување и надзор на ревизијата со своја експертиза ќе продолжиме активно да придонесуваме во насока на унапредување и обезбедување квалитетен, професионален ефикасен надзор на ревизијата.

Соработката со Народната банка ќе се одвива во рамки на подготовка на Извештајот за финансиска стабилност во делот на системот на осигурување, соработка на основа на меморандумот за финансиска едукација и финансиска инклузија, соработка во рамки на стручни тела како што се комитетот за финансиска стабилност и поткомитетите во негови рамки, активна работа во Координациското тело за финансиска писменост и финансиска инклузија, учество во работна група за имплементирање на националната стратегија за ФинТек во делот на регулативата и супервизијата на осигурување и др.

Со еснафските организации во областа на осигурувањето односно Групацијата на осигурители и Асоцијацијата на осигурително брокерски друштва, Агенцијата ќе ја продолжи воспоставената соработка и исто така, ќе ја продлабочи преку планирање и спроведување на заеднички активности во доменот на финансиска едукација и заштита на осигуреници а заради подигнување на осигурителната култура и овозможување на натамошен раст и развој на пазарот на осигурување.

Во рамки на долгогодишната соработка со партнерите, АСО продолжува да ги одржува воспоставените партнерски односи и дополнително ќе иницира активности од заеднички интерес. Континуирано, АСО ќе биде проактивна и ќе иницира соработка и размена на искуства со други релевантни тела и институции вклучувајќи ја и академската заедница.

- Меѓународна соработка

Во рамки на членството во Асоцијацијата на осигурителни супервизори (ИАИС) и Меѓународната мрежа за финансиска едукација при Организацијата за економска соработка и развој (ИНФЕ-ОЕЦД) АСО ќе продолжи со посветена работа. Соработката во овие рамки овозможува пристап до корисни податоци и информации, размена на знаење и искуство, развој на вештини за спроведување на супервизија, зајакнување на вештини за финансиска едукација како предуслов за поголема финансиска инклузија и развој на пазарот, размена на искуство за иновативни производи и сл.

Соработката во рамки на склучените меморандуми со странски регулаторни тела континуирано ќе се одвива не само преку размена на информации и податоци туку и преку студиски посети особено со регулаторите од регионот со цел размена на искуство на актуелни теми и прашања во рамки на работењето на сите вклучени страни.

16. Информирање на јавноста и транспарентност

Како независно регулаторно тело со јавни овластувања, АСО ја има утврдено потребата од комуникација со сите засегнати страни односно има должност да комуницира ефикасно со клиентите, целните групи, вработените, надлежните институции и јавноста.

Заради овозможување јасна и фокусирана комуникација со цел да се разбере важноста од почитување на Законот и заложбата за поттикнување и зајакнување на своето присуство во јавноста, АСО:

- навремено ќе ги комуницира сите релевантни активности со јавноста;
- ќе обезбедува насоки за ефикасна и ефективна комуникација со целните групи;
- ќе ја зајакнува јавната свест дека ефикасната комуникација исклучително може да помогне за постигнување на целите на АСО;
- на јасен и избалансиран начин ќе ги пренесува клучните пораки и ставови до јавноста и целните групи;
- ќе утврдува поддршка на своите цели, планови и намери.

Во насока на навремено пренесување на информации и зајакнување на практиката за комуникација со сите релевантни страни, АСО континуирано делува преку својата веб страница, порталот за финансиска едукација и социјалните мрежи (facebook, linkedin, Instagram) како и преку одржување на редовни консултативни средби и состаноци.

17. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Планот за работа на Агенцијата за супервизија на осигурување за 2024 година влегува во сила со денот на негово донесување и ќе се применува од 1.1.2024 година. Составен дел на планот за работа е акциски план за реализирање на планираните активности и програми.

Бр. 10.887/1
12.12.2023 година

ПРЕТСЕДАТЕЛ НА СОВЕТ НА ЕКСПЕРТИ

Крсте Шајноски

